

PROTOKÓŁ Z POSIEDZENIA WYJAZDOWEGO KOMITETU SOCJOLOGII PAN

z dnia 20 września 2017 r.

Obecni: prof. Rafał Drozdowski, prof. Krzysztof Frysztański, prof. Krzysztof Gorlach, prof. Dariusz Jemielniak, prof. Zbigniew Kurcz, prof. Jacek Raciborski, prof. Andrzej Sadowski, prof. Krystyna Slany, prof. Marek S. Szczepański, prof. Maria Zielińska.

Porządek spotkania

1. Otwarcie zebrania przez Przewodniczącego Komitetu Socjologii PAN.
2. Sprawy związane z realizacją zadań w ramach działalności upowszechniającej naukę (DUN) – Konferencja w Łagowie i publikacja „Re-imaging...”
3. Rola Komitetu wobec bieżących wydarzeń społecznych i politycznych.
Uwagi Przewodniczącego dotyczące wymiany korespondencji mailowej między członkami Komitetu Socjologii i dyskusja.
4. Wolne wnioski.

Przebieg spotkania

Ad. 1 Otwarcie zebrania

Przewodniczący Komitetu podziękował organizatorom i osobom odpowiedzialnym za merytoryczną stronę X Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej: Transgraniczność w perspektywie socjologicznej: Europa – podzielona wspólnota?

Ad. 2 Sprawy związane z realizacją zadań związanych z działalnością upowszechniającą naukę

Profesor Maria Zielińska omówiła program mającej się zacząć w dniu następnym Konferencji w Łagowie, krótko został zarysowany przebieg związanych z nią wydarzeń.

Profesor Krzysztof Frysztański zrelacjonował prace nad przygotowaniem do publikacji książki – współwydawanej przez Komitet Socjologii PAN i Instytut Socjologii UJ – Re-Imaging the City. City and Urban Today From the Sociological Perspective”. Książka ukaże się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Współautorami – będącej w składzie – książki są członkowie Komitetu, a jednym z jej redaktorów Przewodniczący Komitetu. Na najbliższym posiedzeniu przekazanych zostanie więcej informacji.

Ad. 3 Rola Komitetu wobec spraw społecznych i wydarzeń dziejących się w Polsce.

Pytanie o rolę Komitetu „wobec spraw Polski” zostało sformułowane przez Przewodniczącego Komitetu w odpowiedzi na korespondencję mailową wymienianą między członkami Komitetu Socjologii PAN, z której wynika, że dostrzegana jest potrzeba merytorycznego zaangażowania się jako reakcji na dziejące się w Polsce społeczne i polityczne wydarzenia. Uznano, że ogólny klimat polityczny i wzmożenie protestów społecznych skłaniają do refleksji i prowokują ich dyskusję.

W trakcie posiedzenia przedstawiono propozycje dotyczące możliwych kierunków aktywności Komitetu w tym obszarze. Zaproponowano:

- 1) zorganizowanie burzy mózgów w trakcie najbliższego posiedzenia Komitetu, aby w sposób twórczy przedyskutować kierunki pracy i obszary analiz; takie rozwiązanie wiązałoby się z koniecznością określenia pewnych ram /struktury/ spotkania, co służyłoby wymianie opinii i ukierunkowaniu dyskusji,
- 2) zrealizowanie projektu badawczego, co wymagałoby podziału ról, uwzględniając obszary zainteresowania poszczególnych członków Komitetu Socjologii; efektem pracy byłby raport ukazujący wielowątkowe studium zróżnicowanych zjawisk społecznych,
- 3) zajęcie się wyspecjalizowanymi zagadnieniami, uwzględniając kompetencje i możliwości Komitet, np. kwestią kobiecą i zorganizowanie Konferencji, której pokłosiem byłaby publikacja naukowa.

W związku z tym, że wcześniej Komitet nie podejmował aktywności, które odwoływałyby się do bieżącej polityki kraju, bez względu na wybór kierunku działania Przewodniczący podkreślił, że istotne jest utrzymanie apartyjności Komitetu. Nie należy zatem przyjmować stanowisk, które miałyby być podporządkowane partyjnym interesom; co nie oznacza, że należy omijać sprawy istotne dla Polski. Należy natomiast w sposób bardziej zaangażowany, kierując się wiedzą, odnieść się do niektórych kluczowych aspektów polskiej rzeczywistości i działać na rzecz polskiego społeczeństwa i dobra Polski.

W komentarzach uczestnicy posiedzenia zwrócili uwagę na kilka kwestii:

Po pierwsze, prof. Krystyna Słany przypomniała, że 28 listopada 2018 roku będziemy obchodzili 100-lecie praw wyborczych kobiet. W związku z tą ważną rocznicą Komitet wspólnie z Instytutem Socjologii UJ (i być może organizacjami pozarządowymi) mógłby zorganizować Konferencję, która zostałaby poświęcona szeroko rozumianym sprawom kobiet: obywatelskim, społecznym, rodzinnym, intymnym itd.

Po drugie, popierając powyższą inicjatywę, prof. Marek S. Szczepański odniósł się do sytuacji kobiet na Śląsku, która mogłoby też zostać włączona pod obrady w ramach Konferencji. Odnosząc się do słów Przewodniczącego, p. Profesor sformułował także pytania: Kto byłby adresatem działań Komitetu? Jakie byłyby wyspecyfikowane pola refleksji? Bowiem uogólniona refleksja traci na znaczeniu. Można byłoby zatem przed kolejnym zebraniem i dyskusją zdefiniować adresatów dokumentu (który byłby efektem prowadzonych badań, czy dyskusji) oraz pola analiz, jak np.: kwestia kobiet, dynamika rozwoju regionalnego Polski, obraz/wizerunek Polski poza granicami (np. dostrzegane są opinie na temat polskiego izolacjonizmu; pojawiają się uprzedzenia wobec mniejszości).

Po trzecie, inicjatywę prof. Krystyny Słany poparł także prof. Jacek Raciborski. Podkreślił, że na pewno rocznica wymaga uwagi i odpowiedniej oprawy, merytorycznej refleksji. Aktualizacji i dyskusji domagają się m.in. takie kwestie jak prawa obywatelskie kobiet i szerzej prawa obywatelskie, kwestie/zdarzenia związane z zagrożeniem demokracji. Warto w tych sprawach zabrać głos i znaleźć formułę wyrażenia opinii, które nie byłby zwykłym protestem, tylko zawierałby element diagnozy dyskutowanych/analizowanych kwestii. Adresatem mogłaby być szeroko rozumiana opinia publiczna.

Profesor Jacek Raciborski zaproponował, aby za pośrednictwem mailowej korespondencji zadać członkom Komitetu pytanie: Jakie są ważne do dyskusji kwestie, a odnoszące się do bieżących wydarzeń w kraju? I na tej podstawie wyodrębnić 2 – 3 podstawowe, które na kolejnym posiedzeniu byłyby dyskutowane, w celu sprecyzowania stanowiska.

Po czwarte, prof. Dariusz Jemielniak, także popierając zorganizowanie Konferencji dotyczącej kwestii kobiet, zaznaczył, że Komitet najsilniej może oddziaływać na opinię publiczną zachowując się apartyjnie. W kompetencji Komitetu jest zwracanie uwagi na to, że są pewne obszary życia społecznego, które powinny być apartyjne a takie nie są.

Po piąte, Komitet – zdaniem prof. Zbigniewa Kurcza – powinien przyglądać się niewłaściwym zjawiskom, które dzieją się w społeczeństwie z perspektywy kilkudziesięciu lat. Koncentrowanie się na sprawach bieżących, które dzieją się dynamicznie, sprzyja ocenie działań Komitetu jako partyjnych. Istnieje obawa, że apartyjne stanowisko Komitetu i tak zostanie zaklasyfikowane jako partyjne – należy mieć świadomość konsekwencji takiego działania, co może się przełożyć na pozycję Komitetu. Być może odpowiedzią na to byłaby formuła Konferencji, ze starannie dobranymi referatami i przygotowanie publikacji dotyczącej różnych obszarów życia społecznego (np. media od pewnego czasu przedstawiają różne sprawy ze szkodą dla wizerunku Polski). Należy prezentować różnorodność.

Po szóste, prof. Rafał Drozdowski, zwrócił uwagę na to, że wymiana mailowa pokazała, że napisanie listu, pod którym podpisaliby się wszyscy członkowie Komitetu jest raczej niemożliwe, chyba że będzie on tak ogólne sformułowany, że nikogo nie zadowoli. Warto pomyśleć o odpowiedniej formule pisma, okazją do tego mogłoby być kolejne posiedzenie Komitetu i proponowana burza mózgów. Istotą listu mógłby być apel o bazowanie na wynikach badań i społeczną komunikację, walkę z pseudowiedzą i propagandą.

Komitet ma prawo zakreślić węzłowe obszary, ważne strategicznie, które stanowią sfery ryzyka obywatelskiego i wymagają diagnozy. Aby uniknąć kwestionowania sformułowanych opinii, należy bazować na danych z badań. Można apelować, aby to co się w Polsce wydarza stało się przedmiotem naukowej refleksji, żeby politycy przestali mówić na temat społecznej rzeczywistości kierując się intuicją i uproszczeniami. Niech to będzie zobowiązanie władzy publicznej, żeby nie traktowała obywatela jako „nierozumnego”.

W trakcie dyskusji podkreślono, że stanowisko Komitetu powinno być tak sformułowane, żeby nie zostało ono odczytane jako zabieganie o fundusze na badania. Komitet mógłby stworzyć katalog problemów, natomiast pismo nie powinno wybrzmiewać jako prośba o badania, czy możliwość realizowania badań.

Uwzględniając różne propozycje, w konkluzji postulowano żeby odbyła się burza mózgów w ramach najbliższego posiedzenia Komitetu. Przewodniczący prześle w tej sprawie list do wszystkich członków Komitetu wraz z protokołem.

Ad. 4 Wolne wnioski:

Prof. Marek S. Szczepański poinformował członków Komitetu, że powołana została nowa Rada Studiów Socjologicznych. Jeżeli będzie zgoda Komitetu, to Rada będzie się spotykała raz w roku celem dyskusowania spraw związanych z czasopiśmem. Uzyskując zgodę Komitetu Rada rozpocznie swoje spotkania i będzie każdorazowo swoje ustalenia przedstawiać Komitetowi.

Obecni na zebraniu członkowie Komitetu odnieśli się do wniosku aprobująco.

Przewodniczący Komitetu prześle do członków Rady formalne zaproszenie na pierwsze zebranie.

Ustalono, że **ostatnie posiedzenie Komitetu w 2017 roku odbędzie się 29 listopada (środa), o godzinie 11.00, PKiN, pl. Defilad 1.**

Protokołowała
Marcjanna Nózka